

Geografický kalendář

VÝSTAVA 100 LET PROMĚN HRANIC NAŠICH REGIONŮ

Ministerstvo vnitra společně s Výzkumným centrem historické geografie (www.historickageografie.cz) k příležitosti stoletého výročí vzniku Československa vytvořilo výstavu map 100 let proměn hranic našich regionů. Výstava nabízí rozmanité, často neotřelé pohledy na Československo a jeho historické kořeny a poskytuje srovnání počátků středověkých hranic státu s hranicemi moderními, zejména v uplynulém století. Během tisícileté historie českého státu se neměnily jen státní, zemské, krajské, okresní a různé jiné správní a regionální hranice, ale také pojmy a názvy, které vyjadřovaly českou

státnost a rozdělení státu na menší územní celky. Ke sledování proměn hranic regionů slouží nejlépe mapy, které zachycují vymezení území již po staletí. Díky dochovaným historickým mapám a dalším záznamům tak můžeme sledovat a rekonstruovat vývoj územně správního členění našeho státu. Způsob tvorby map se může měnit, od ručně kreslených map, po digitální zpracování, přesto však mapy zůstávají zásadním nástrojem zobrazení. Cílem výstavy je seznámit veřejnost s vývojem proměn hranic a představit je na médiu, které je pro tento účel nejvhodnější, tedy na mapách. Základem výstavy jsou proto historické i nově vytvořené unikátní mapy.

Kdy a kde: Výstava putuje postupně po všech krajích Česka. Během dubna je k vidění ve Zlínském kraji (Krajský úřad Zlínského kraje, třída Tomáše Bati 21, Zlín). V květnu bude vystavena v Jihomoravském kraji (Administrativní a školící centrum, Cejl 73, Brno). Na červen se výstava přesune do Olomouckého kraje (Administrativní budova Krajského úřadu Olomouckého kraje, Jeremenkova 40b, Olomouc). Dále pak bude následovat Královéhradecký kraj, Středočeský kraj, Liberecký kraj, Kraj Vysočina a v listopadu bude poslední zastávkou výstavy Pardubický kraj.
www.mvcr.cz/clanek/100-let-promen-hranic-nasich-regionu

Geografie online

VIDEO OD NASA „ŽIVOT MONZUNU“

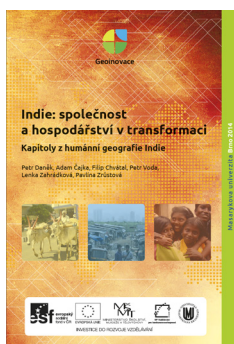
Vznik monzunů, pravidelných větrů, které výrazně ovlivňují život v jižní, jihovýchodní a východní Asii, se dá v krátkosti vysvětlit jako důsledek rychlejšího zahřívání pevniny v porovnání s vodou. V květnu je asijská pevnina až o 10 °C teplejší než Indický oceán. Ohřátý vzduch nad pevninou stoupá, vytváří tak oblast tlakové níže, která uvádí monzun do pohybu. Díky vyrovnávání tlaku vzduchu

začne proudit nad pevninu chladný těžší vzduch z oblasti nad oceánem. Výpary mořské vody zvyšují jeho vlhkost, po dosažení pevniny vodní páry kondenzují a začíná půlroční období dešťů – na něm je sice závislé zemědělství v hustě zalidněných nížinách místních veletoků, ale pokud je srážek příliš mnoho, vedou monzuny v těchto oblastech ke katastrofickým záplavám nebo i sesuvům půdy. V „zimním“ půlroce je tomu obráceně.

Země se ochlazuje rychleji než oceán, takže monzun bez vlhkosti se žene z nitra kontinentu k oceánu. Pro tento region to znamená, že v době od října do května tu panuje stále suché počasí. Pro vysvětlení toho, jak monzuny vznikají a co pro region jižní a jihovýchodní Asie znamenají, můžete využít také skvělé a názorné video, které vytvořila americká NASA:
<https://svs.gsfc.nasa.gov/12254>.

Geografové čtou

Čajka, A., Chvátal, F., Voda, P., Zrůstová, P., Daněk, P. (2014): **INDIE: SPOLEČNOST A HOSPODÁŘSTVÍ V TRANSFORMACI. KAPITOLY Z HUMÁNNÍ GEOGRAFIE INDIE**. E-kniha. Masarykova univerzita, Brno. ISBN 978-80-210-7528-3. Češi byli Indií vždy přitahováni a díky tomu existuje v češtině o tomto subkontinentu mnoho knih, od cestopisů po bohatou indologickou literaturu, přibližující indickou historii, náboženství, umění nebo filozofii. Tato kniha neopakuje popis minulosti ani turistických atraktivit, ale je úvodem do pochopení života současné indické společnosti. Tu nepředstavuje jako starobylou, ale jako

moderní postkoloniální společnost, jejíž procesy a problémy mohou být pochopitelné českým čtenářům pro jejich podobnost s těmi, které sami prožíváme.

Klíčovým tématem knihy je změna, tj. transformační procesy, kterými prochází indická společnost v souvislosti s procesy neoliberální globalizace. Vysvětlení těchto změn není možné bez základní faktografie, proto jsou součástí knihy i mapy, grafy a tabulky, hlavní pozornost je však věnována interpretaci procesů, a to především těch ekonomických, sociálních a kulturních, demografických, politických a environmentálních. Pro geografický přístup je typická pozornost věnovaná regionálním rozdílům uvnitř Indie. Elektronická verze knihy je volně ke stažení na <https://munispace.muni.cz/library/catalog/book/867>.